

Asia

Yleisten asioiden neuvosto 16.5.2017

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 16.05.2017

Kesäkuun Eurooppa-neuvoston asialistan aiheet ja painopisteet – muuttoliike, turvallisuus ja puolustus sekä työllisyys, kasvu ja kilpailukyky – saivat keskustelussa laajan tuen. Keskustelussa korostettiin tarvetta vastata kansalaisten odotuksiin konkreettisoin toimin, erityisesti mitä tulee turvallisuuteen ja puolustukseen sekä sisämarkkinoiden edistämiseen palvelujen ja digitaalisten ratkaisujen osalta. Muutamat toivoivat Eurooppa-neuvoston päätelmiin myös viestejä EU:n tulevaa kehitystä koskien.

Saatiin katsaus maaliskuun Eurooppa-neuvoston seurannasta.

Komissio tiedotti jatkotoimistaan Euroopan tulevaisuutta koskevan valkoisen kirjan pohjalta. Muutama jäsenvaltio nosti esille, että myös neuvoston tulisi työstää konkreettisia näkemyksiä unionin tulevaisuudesta.

Muissa asioissa komissio tiedotti neuvostoa Puolalle annettujen oikeusvaltiosuositusten seurannasta. Asiasta käytiin liki täysi keskustelukierros. Keskustelun henki oli rakentava ja komissio sai laajaa tukea. Keskustelussa korostettiin oikeusvaltioperiaatteen tärkeyttä ja kehoitettiin Puolaa ja komissiota jatkamaan keskustelua asian ratkaisemiseksi ja pitämään neuvosto informoituna.

Tšekki nosti esille komission aikomuksen vähentää EU Pilotin käyttöä rikkomusmenettelyiden käsittelyssä. Komissio lupasi tarkempia tietoja suunnitelmistaan vielä ennen kesää.

Suomea edusti kokouksessa eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho.

1. A-kohtien luettelon hyväksyntä

Hyväksyttiin asiakirjojen 8988/17 ja 8990/17 mukaisesti.

2. Euroopan parlamentin hyväksymät päätöslauselmat, päätökset ja lausunnot (Bryssel: 1.–2.3. ja Strasbourg: 13.–16.3. ja 3.–6.4.2017)

Otettiin tiedoksi kuten asiakirjoissa 6515/17 ja 6516/17. Puheenjohtaja nosti erityisesti esille päätöslauselmat koskien Ison-Britannian EU-eroa koskevia neuvotteluja, autojen päästömittauksia,

rahoituskehysten välitarkastelua, Georgian ja Ukrainan viisumivapautta, konfliktialueiden mineraaleja sekä verkkovierailumaksujen poistoa.

3. Eurooppa-neuvoston 22.–23.6.2017 valmistelu

Puheenjohtaja esitteli lyhyesti kesäkuun Eurooppa-neuvoston asialistan, jonka pääaiheet ovat muuttoliike, turvallisuus ja puolustus sekä työllisyys, kasvu ja kilpailukyky. Jälkimmäisen alla on esillä muun muassa Hampurin G20-kokous (17.6.) ja eurooppalainen ohjausjakso. Asialistaan toivottiin poliittisia tai perustavanlaatuisia huomioita.

Komissio antoi tukensa asialistan painopisteille. Komissio nosti erityisesti esille kokonaisvaltaisen lähestymistavan muuttoliikettä koskeviin kysymyksiin, ml. yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen ja solidaarisuuden tehokas toteutus sekä vaikuttaminen muuttoliikkeen taustatekijöihin. Viimeksi mainittujen osalta rahoitusta koskevissa päätöksissä (EUTF Libya) olisi edettävä niin, että syksyn Afrikka-huippukokoukselle olisi konkreettista kerrottavaa. Puolustusta koskeva paketti hyväksytään kollegiossa 7.6. Sisämarkkinoiden osalta erityistä huomiota tulisi kiinnittää digitaalisten sisämarkkinoiden toimeenpanoon, jossa yhdeksästä hankkeesta vasta kahdessa neuvottelut on saatu päätökseen. Hampurin G20-huippukokouksen osalta komission globalisaation hallintaa koskeva paperi toivottavasti toimii inspiraation lähteenä.

Asialistasta käytiin lähes täysi keskustelukierros. Asialistan aiheet ja painopisteet saivat laajan tuen.

Sisämarkkinastrategian toimeenpanossa edistyminen nähtiin hyvin tärkeänä, jotta aikataulutavoitteessa vuoden 2018 osalta pysytään. Esille nostettiin erityisesti digitaaliset sisämarkkinat ja palvelut, joiden osalta markkinaesteiden poistaminen nähtiin tärkeänä. Tuleva pj-maa Viro korosti haluaan edetä kunnianhimoisesti digitaalisia sisämarkkinoita koskevien esitysten käsittelyssä, erityisesti datan vapaaseen liikkuvuuteen ja kyberturvallisuusstrategiaan liittyen. Yksi jäsenvaltio kiinnitti huomiota lokakuusiin energian sisämarkkinoita koskeviin linjauksiin, joiden se ei nähnyt huomioivan riittävällä tavalla jäsenvaltioiden kansallisia erityispiirteitä.

Muutama jäsenvaltio korosti komission **strategisen investointien rahaston (EFSI)** jatkamisen ja vahvistamisen merkitystä.

Yhdessä puheenvuorossa nostettiin esille tarve edetä **lähetettyjä työntekijöitä** koskevassa keskustelussa. Toisaalta asian tuomista käsittelyyn myös vastustettiin katsoen Kööpenhaminan kriteerien olevan tässä avainasemassa: niitä on kunnioitettava kaikkien jäsenvaltioiden kohdalla tasapuolisesti. Lisäksi muistutettiin dynaamisten työmarkkinoiden merkityksestä kasville ja työllisyydelle ja painotettiin tasapuolista kohtelua ja palveluntarjoajien oikeuksia.

Muuttoliikettä pidettiin tärkeänä aiheena lähes kaikissa puheenvuoroissa. Välimeren tilanne nähtiin edelleen haasteellisena. Ulkoisten aspektien osalta Libyan vakauden edistäminen todettiin keskeiseksi tavoitteeksi. Esille nostettiin muun muassa Libyan ja Nigerin välisen rajan tukeminen sekä talouspakotteiden asettaminen salakuljettajille ja ihmissalakuljettajille. Turkki-sopimuksen, Vallettan toimintasuunnitelman ja Maltan päätösten toimeenpanon tärkeyttä korostettiin useissa puheenvuoroissa. Useat jäsenvaltiot korostivat myös taakanjaon ja tehokkaan palautuspolitiikan merkitystä. Yksi jäsenvaltio nosti esille tarpeen vahvistaa vuoropuhelua Libyan ohella myös Saudi-Arabian ja Iranin kanssa. Yksi muistutti edellisviikolla Lontoossa pidetyn Somalia-konferenssin annista. Yksi toivoi kumppanuuskehysten laajentamista myös Pakistaniin, Afganistaniin ja Bangladeshiin.

Sisäisten toimien osalta yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen nähtiin tärkeänä. Useat jäsenvaltiot peräänkuuluttivat konkreettista edistystä vastuullisuuden ja solidaarisuuden käsitteiden

toimeenpanossa. Muutamat jäsenvaltiot korostivat, että prosessissa tulee huomioida tasapainoisesti kaikkien osapuolten näkemykset. Yksi jäsenvaltio korosti eroa yhteisen turvapaikkajärjestelmän kehittämisen ja laittoman maahanmuuton hallinnan välillä. Myös jälkimmäisen osalta on edettävä. Yksi jäsenvaltio nosti esille tarpeen nopeuttaa erityisesti yksin saapuvien alaikäisten turvapaikanhakijoiden uudelleensijoitusta.

Pari jäsenvaltiota nosti esille sisäraajatarkastukset, joilla ne katsoivat olevan kauppaa ja taloutta koskevia haittavaikutuksia. Maat toivoivat tiekarttaa askelista, joiden myötä paluu Schengenin sopimuksen normaaliin soveltamiseen olisi mahdollista.

Ulkoisen turvallisuuden ja puolustuksen osalta monet jäsenvaltiot viittasivat edellispäivän ulkoasiainneuvoston keskusteluun, jota luonnehdittiin hyväksi. Sen hengessä kesäkuun Eurooppa-neuvostolta toivottiin konkreettisia edistysaskeleita joulukuun linjausten toimeenpanossa, ml. puolustuksen säännöllinen arviointi (CARD) ja EU:n sotilaallisten koulutusoperaatioiden johtoesikunnan (MPCC) perustaminen. Osa nosti esille myös puolustusrahaston (EDF). Yksi jäsenvaltio toivoi neuvostolta selkeämpää linjausta siihen, millaisiin operaatioihin EU:lla tulee olla valmius osallistua. Yksi korosti synergian varmistamista Naton kanssa, ml. yhteinen uhka-arvio. Yksi nosti esille siviilivalmiuksien kehittämisen.

Sisäisen turvallisuuden osalta esille nostettiin yhteinen matkustajatieto- ja -lupajärjestelmä (ETIAS), terrorismin rahoituksen ehkäisy sekä lentoyhtiöiden matkustajatietojärjestelmä (PNR).

Muita aiheita nostettiin esille vain vähän. Yksi jäsenvaltio toivoi, että Bratislavan tiekartan ja Rooman julistuksen toimeenpano näkyisi Eurooppa-neuvoston asialistalla ja päätelmissä. Toinen ehdotti talous- ja rahaliiton syventämisen käsittelemistä kesäkuun Eurooppa-neuvostossa.

Suomen korosti puheenvuorossaan puolustusulottuvuuden vahvistamista, jonka osalta kesäkuussa tulee saavuttaa konkreettisia tuloksia. Pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) osalta tulee määritellä seuraavat askeleet. Suomi on valmis myös jatkamaan työtä EDF:n edistämiseksi heti, kun komission sitä koskeva esitys on julkistettu.

Puheenjohtaja totesi neuvoston ottaneen asialistan ja esitetyt huomiot tiedoksi.

4. Maaliskuun Eurooppa-neuvoston jatkotoimet

Puheenjohtaja kävi läpi keskeiset saavutukset erityisesti digitaalisiin sisämarkkinoihin, arvopaperimarkkinoiden sääntelyyn, kauppapolitiikkaan, strategiaan investointeihin sekä ETIAS-järjestelmään liittyen. Myös Maltaan julistuksen operatiivisten osien toimeenpano etenee. Yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamisessa tarvitaan kaikkien tukea, jotta touko- ja kesäkuun OSA-neuvostoissa päästään eteenpäin.

Asiakohdassa ei käyty laajempaa keskustelua. Kaksi jäsenvaltiota nosti esille elintarvikkeiden laadun maakohtaisen vaihtelun (*dual quality of foodstuffs*), josta keskusteltiin maaliskuun Eurooppa-neuvostossa ja johon komissio on jo antanut panoksensa.

5. Komission valkoinen kirja Euroopan tulevaisuudesta, jatkotoimet

Kuultiin komission (1. vpj Timmermans) katsaus komission jatkotoimista Euroopan tulevaisuutta koskevan valkoisen kirjan pohjalta. Timmermansin mukaan komission pääasiallinen tavoite on ollut muuttaa tapaa, jolla eurooppalaisesta projektista on keskusteltu, ja tehdä prosessista avoimempi ja osallistavampi. Vuoropuhelua halutaan käydä sekä toimielinten kesken että julkisesti muun muassa kansallisten parlamenttien ja suuren yleisön kanssa. Valkoisen kirjan johtajatus on, että EU:n

potentiaali halutaan parempaan käyttöön nykyisten sopimusten pohjalta ja että tämä halutaan tehdä yhdessä kaikkien 27 jäsenvaltion kesken. Timmermans kiinnitti huomiota siihen, ettei valkoisesta kirjasta löydy mainintaa monen nopeuden Euroopasta. Vaikka osa jäsenvaltioista etenisi nopeammin, tarkoituksena on, että kaikki liikkuvat samaan suuntaan. Pysyviä jakolinjoja ei haluta. Unionin on oltava lupauksissaan realistinen, muuten sen uskottavuus kärsii.

Komissio haluaa pitää jäsenvaltiot tiivisti mukana prosessissa. Komission puheenjohtajan unionin tila -puheessa syksyllä tullaan heijastelemaan keskustelun antia. Timmermans luonnehti globalisaation hallintaa koskevasta paperista käytyä keskustelua rakentavaksi ja tärkeäksi, kun pohditaan, mitä EU voi tehdä kansalaisten huoliin vastaamiseksi.

Muutama jäsenvaltio käytti asiakohdassa puheenvuoron. Esille nostettiin Eurooppa-neuvoston omistajuus tulevaisuuskeskustelussa. Bratislavan tiekartassa ja Rooman julistuksessa asetettujen tavoitteiden konkreettista toimeenpanoa korostettiin: Varmistettava, että kaikki työ on linjassa tämän kanssa ja tarkasteltava eri vaihtoehtoja avoimesti ja kunnianhimoisesti.

Neuvoston osalta yleisten asioiden neuvostoa pidettiin luontevana keskustelufoorumina. Pari jäsenvaltiota piti tärkeänä, että myös neuvosto tarttuu aiheeseen ja työstää omalta osaltaan konkreettisia näkemyksiä unionin tulevaisuuteen liittyen. Yksi jäsenvaltio nosti esimerkkinä esille sosiaalisen Euroopan käsitteen konkretisoiminen (esim. vanhempainvapaan laajennus Euroopan tasolla sekä EU-varojen kohdentaminen nuorisotyöttömyyden torjuntaan, Erasmus-järjestelmään ja syrjäytymisen torjuntaan). Se peräänkuulutti myös kauppaneuvotteluihin lisää vastavuoroisuutta ja avoimuutta, myös CETA-kokemusten valossa.

Esille tuotiin myös, että kansalaisyhteiskunta ja erityisesti nuoret on tärkeä pitää mukana keskustelussa, koska kyse on heidän tulevaisuudestaan.

Pj kiitti jäsenvaltioita näkemyksistä.

Muut asiat

a) Komission Puolalle antamien oikeusvaltiosuosittelujen seuranta

Komissio (vpj Timmermans) informoi neuvostoa Puolan oikeusvaltiosuosittelujen tilanteesta. Timmermans korosti, että oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen on yhteinen asia. Unionin vahvuus on myös siinä, että se pystyy avoimesti keskustelemaan myös vaikeista aiheista.

Puola kertoi vastauspuheenvuorossaan oman näkemyksenä tilanteesta.

Asiasta käytiin rakentavassa hengessä miltei täysi pöytäkierrös. Puheenvuoroissa korostettiin oikeusvaltioperiaatteen tärkeyttä ja kannustettiin Puolaa ja komissiota jatkamaan keskustelua asian ratkaisemiseksi. Komissio ja sen toimet saivat laajaa tukea. Useat jäsenvaltiot toivoivat, että komissio tiedottaisi jatkossakin neuvostoa asian etenemisestä. Pari jäsenvaltiota katsoi, että ongelmat tulee ensisijaisesti hoitaa kansallisella tasolla.

Suomi korosti puheenvuorossaan oikeusvaltioperiaatteen merkitystä ja vahvisti tukensa komission roolille oikeusvaltioperiaatteen valvojana. Puheenvuorossa nostettiin esille myös neuvoston oikeusvaltiodialogi, jota on tärkeä jatkaa.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen pyytämällä komissiota pitämään neuvosto informoituna.

b) EU-pilottihanke

Tšekki nosti esille komission tiedonannon EU oikeuden paremmasta soveltamisesta (C(2016)8600 final, 21.12.2016). Se totesi tukevansa komission tiedonantoa ja ymmärtävänsä komission tavoitteet tässä kontekstissa, mutta ei ymmärrä komission suunnitelmia vähentää EU Pilot -prosessin käyttöä. Pilotti on osoittanut hyödyllisyytensä ja tehokkuutensa, joten Tšekki katsoo, että sen käyttöä tulisi jatkaa nykyisessä muodossaan. Muutama jäsenvaltio piti Tšekkiä tukevan puheenvuoron.

Puheenjohtaja totesi, että Tšekin näkemystä ovat tukeneet lähes kaikki jäsenvaltiot.

Komissio lupasi palata asiaan kirjallisten selvennysten kanssa vielä ennen kesää. Komissio korosti, että tiedonannon tarkoitus on vahvistaa kumppanuutta jäsenvaltioiden kanssa ja tehostaa ja fokusoida rikkomusmenettelyjä, mikä on myös kansalaisten ja yritysten etu. Pyrkimyksenä on keskittyä vakavampiin ja haitallisempiin rikkomuksiin, ja siksi aikeena on käyttää EU Pilotia jatkossa kohdistetummin. EU Pilot aloitettiin epämuodollisena käytäntönä, mutta muututtuaan muodollisemmaksi ja vakiintuneemmaksi se on johtanut viivästymisiin, mikä ei ole tarkoituksenmukaista. Perussopimus määrää rikkomusmenettelyjen kulun, eikä EU Pilot sisälly siihen. Pilottia ei olla hylkäämässä, mutta sitä ei enää automaattisesti käytetä kaikkiin tapauksiin.

Puheenjohtaja pyysi komissiota huomioimaan jäsenvaltioiden näkemykset asiassa.

Suomen edustajat

Ministeri Terho, PE Vierros-Villeneuve sekä virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	EU:n tulevaisuus, Eurooppa-neuvosto, YAN Yleisten asioiden neuvosto, Oikeusvaltioperiaate
Hoitaa	OM, SM, UM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VTV, YM